

Viite: Lausuntopyyntö koskien YK:n vammaisyleissopimuksen kansallisen toimintaohjelman valmistelua

Lausunto

Lausunto koskee YK:n vammaisyleissopimuksen kansallisen toimintaohjelman valmistelua. Suomen Reumaliitto kiittää mahdollisuudesta lausua asiasta, nostaan esille neljä keskeistä asiaa, jotka sopimuksen täytäntönnpanossa on huomioitava. Reumaliitto edistää reuma ja tule-sairaiden ihmisten terveyttä ja toimintakykyä. Tulehdukselliset reumasairaudet ovat luonteeltaan eteneviä ja huonosti hoidettuna vammauttavia. Sairauden etenemiseen pystytään vaikuttamaan intensiivisellä lääkehoidolla sekä hoidolla, jota tarjoaa moniammatillinen hoitotiimi.

1. Valinnanvapaus koskee myös vammaisia henkilöitä

Reumaliitto on huolissaan vammaisen henkilön valinnanvapauden toteutumisesta. YK:n vammaissopimuksen mukaisesti jokaisella vammaisella henkilöllä on oikeus päättää häntä itseään koskevista asioista. Sote- ja maakuntauudistuksen myötä vammaisen henkilön oikeutta aitoon valinnanvapauteen on korostettava. Vammaisella henkilöllä on oltava selkeästi käytettävissä henkilökohtainen budjetti ja yhtä lailla oikeus valita hoitopaikka, ilman että he syrjäytyvät. On kehitettävä ratkaisuja, joiden avulla tuetaan vammaisen henkilön osallisuutta ja itsenäisyyttä. Valinnanvapaudessa korostuu myös digitalisaation merkitys. Tämän seurauksena on kiinnitettävä erityistä huomiota siihen, että digitalisaatio ei syrjäytä vammaisia henkilöitä.

2. Esteettömyys huomioitava ympäristön suunnittelussa

Vammaisella henkilöllä on oltava yhtäläinen saavutettavuus henkiseen, sosiaaliseen että fyysiseen ympäristöön. Ympäristö on rakennettava ja suunniteltava niin, etteivät yksilön ominaisuudet, terveydentila tai toimintakyky ole esteenä ympäristössä toimimiselle. Sama pätee myös palveluiden tuottamisessa. Palvelut on tuotettava niin, että ne ovat helposti yksilön käytettävissä.

3. Vammaisilla henkilöillä oltava oikeus riittävään elintasoon ja sosiaaliturvaan

YK:n vammaissopimuksen mukaisesti vammaisille henkilöille on järjestettävä samanlaajuiset, -laatuiset ja -tasoiset maksuttomat tai kohtuuhintaiset terveydenhuoltopalvelut ja -ohjelmat kuin muille. Nykymuodossaan etenkin vammaisen pitkäaikaissairaana maksukatot eivät ole kohtuullisia. Nämä maksut voivat aiheuttaa kohtuuttomia taloudellisia ongelmia vammaiselle henkilölle. Ratkaisuksi ehdotetaan, että maksukatot yhdistetään yhdeksi maksukatoksi, joka sisältää terveydenhuollon, lääkemaksujen ja matkakustannuksien kulut. Lisäksi ehdotamme, että tarjotaan mahdollisuus jakaa tämä maksukatto tasaisesti 12:lle kuukaudelle.

4. Avoin ja osallistava työympäristö tukee vammaisen henkilön osallisuutta

Suomen Reumaliitto kannattaa vammaisten henkilöiden työmarkkinoilla etenemisen edistämistä. Asianmukaiset toimintaohjelmat, kannustimet ja muut toimet ja kohtuulliset mukauttamiset edistävät tätä asiaa. Näistä jo olemassa olevista keinoista ja tuista, jotka edistävät työllistymistä ja työelämässä pysymistä, on tiedotettava paremmin. Lisäksi on kiinnitettävä erityistä huomiota osallistavien koulutusjärjestelmien tukemiseen, jotta voidaan vammaisten henkilöiden voimavarojen mukaisesti tukea työllistymisen edellytyksiä.

Reumaliitto on vuonna 1947 perustettu kansanterveys-, liikunta-, potilas- ja vammaisjärjestö. Reumaliitto edustaa reumaa ja muita tuki- ja liikuntaelinsairauksia sairastavia Suomessa. Liittoomme kuuluu 38 000 jäsentä yhteensä 154 jäsenyhdistyksestä ympäri Suomea.

Maria Ekroth

Toimitusjohtaja
puh. 040 707 9114
maria.ekroth(at)reumaliitto.fi

Noora Marjeta

Sosiaali- ja terveyspolitiikan asiantuntija-
harjoittelija
puh. 044 550 3450
noora.marjeta(at)reumaliitto.fi